

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

BESCHERMHEER ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS BERNHARD DER NEDERLANDEN

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders
Juli 2002 - 23e Jaargang, nr. 94

BESTUUR:

Ere-Voorzitter

F.Th. Dijkmeester St. Andriesstraat 61 3811 HT Amersfoort 033 - 472 69 57

Voorzitter

R.W. Hemmes Thorbeckelaan 74 2564 BS Den Haag Telefoon en fax
070 - 368 35 66

Secretaris

Mevr. M.E.F. Borel Rinke Ceas Lascurlaan 279 2597 GG Den Haag Telefoon en fax
070 - 324 04 47

Penningmeester

Ch.H. Bartelings Thomas Jeffersonlaan 58 2285 BB Rijswijk Telefoon en fax
070 - 394 14 67

LEDEN:

R.A. Grisnigt Canadalaan 25 4631 NT Hoogerheide 0164 - 61 34 15

R.M. ten Broek Burg. de Villeneuve-
singel 30 3055 AP Rotterdam 010 - 422 39 14

Fred M. Beukers Louise de Colignylaan 448 3062 HN Rotterdam Telefoon en fax
010 - 452 79 29

J.A. Bakker, Evenementencommissie Zeekant 92g 2586 JB Den Haag 070 - 354 02 45

J. de Mos, Evenementencommissie Marjorystraat 25 3151 SK Hoek v. Holland 0174 - 38 21 83

H.J.M. Brinkman Jacob Mulderweg 26 2597 BS Den Haag Telefoon en fax
070 - 354 31 73

REDACTIE DE SCHAKEL

H.J.M. Brinkman Jacob Mulderweg 26 2597 BS Den Haag Telefoon en fax
070 - 354 31 73

Redactiecommissie

H.J.M. Brinkman, Ch.H. Bartelings, Mevr. M.E.F. Borel Rinke

Stichting Genootschap Engelandvaarders:

Postbank: 35 95 00

Bank : 54.55.46.826

ABN-AMRO bank - Rijswijk

Het volgende nummer verschijnt in oktober 2002.
Gaarne hiervoor bestemde kopij inzenden vóór 1 september 2002.

ISSN 1382-8207

Het was een koude herdenkingsdag dit jaar, maar de grote belangstelling voor de herdenkingen op 4 mei was hartverwarmend. Ons Genootschap was vertegenwoordigd bij het Vijfluik op de Nationale Begraafplaats in Loenen; bij het Englandspiel Monument in Den Haag en bij het Nationale Monument in Amsterdam. Met voldoening kan worden geconstateerd dat er jaarlijks meer jonge mensen aan de herdenkingen deelnemen.

Ook op Bevrijdingsdag was het koud en regelmatig nat, maar op het moment dat er in Wageningen langs de Prins werd gedefileerd viel er geen regen. Er blijft zegen rusten op dat Bevrijdingsfeest in Wageningen. Ook daar heel veel jonge mensen, die niet ophielden met applaudisseren voor de 3600 defilanten, waarvan de oudjes nog heel goed voor de dag kwamen. Hulde voor de deelnemende Engelandvaarders.

De dag erna werd Nederland opgeschrikt door de schandalige aanslag op Pim Fortuyn. Wij zijn diep geschokt door deze laffe moord. Eindelijk een politicus, die volgens velen openlijk zei wat zij altijd al dachten. Anderen vonden het gedachtegoed van Pim Fortuyn te extreem. Maar allen zullen deze laffe daad ten stelligste veroordelen. Ons medeleven gaat dan ook uit naar familie en dierbaren van Pim Fortuyn.

Wat een ongelooflijk dieptepunt was die moord in onze geschiedenis. In ons democratische Europa, en zeker in ons land, hoeft niet iedereen het met iedereen eens te zijn, maar elke politicus moet kunnen zeggen wat hij denkt, zonder de kans te lopen te worden doodgeschoten. Trekken wij in ons land misdadigers aan met ons gedoogbeleid? Geven wij de indruk dat rapaille zich hier ongestraft agressief kan uitleven? Het was wel al belachelijk dat politici door tegenstanders met taarten konden worden besmeurd, zonder dat het gezag hen onmiddellijk in de kraag greep. Het is te hopen dat onze overheid tot bezinning komt en onmiddellijk gaat optreden tegen allen die zich misdragen tegenover de medemens of diens eigendommen.

Nu ik dit schrijf zijn de verkiezingen net achter de rug. Wat die voor consequenties hebben voor de toekomst van ons land weten we wellicht op onze volgende reünie, als er een nieuw kabinet is geformeerd. Dan hebben we daar dus iets om over te praten. Ik hoop dat velen er in Gilze-Rijen op 25 september bij zullen zijn.

Ik kijk naar u uit.

Rudi Hemmes

ONZE REÜNIE 2002

Op 25 september 2002 zijn wij wederom de gasten van de Koninklijke Luchtmacht i.c. de Tactische Helikopter Groep / Klu te Gilze-Rijen.

Het programma (wijzigingen voorbehouden):

Vanaf 11.00 uur Aankomst en registratie van de reünisten met koffie en cake in de Officiersmess van de Vliegbasis.
Ca. 11.20 uur Bar geopend voor aperitief (eigen rekening).
Ca. 11.30 uur Welkomstwoord.
Ca. 12.30 uur Mogelijke aankomst Z.K.H. Prins Bernhard.
Ca. 13.15 uur Rijstmaaltijd.
Ca. 16.00 uur Einde officiële gedeelte.

Na afloop bestaat de mogelijkheid voor 'one for the road' in de Officiersmess tot 17.00 uur.

Openbaar vervoer

Reünisten die per trein komen, moeten tussen 10.00 en 11.00 uur in Gilze-Rijen uit de trein stappen. Gedurende dat uur zal er twee maal een Militaire bus van het station naar de vliegbasis rijden. Na afloop van de reünie zal deze bus de reünisten tussen 16.00 en 17.00 uur terug naar het station brengen.

Eigen Vervoer

Komende vanuit de richting Rotterdam, de A16 blijven volgen en ten zuiden van Breda (knooppunt Gelder) de A58 richting Tilburg/Eindhoven) nemen. Vervolgens de afslag 12 (Gilze) nemen en dan linksaf onder de weg de N260. Na plm. 2 km bij stoplicht linksaf richting Rijen (N282). Bij het 2de stoplicht op die weg ligt de ingang van de vliegbasis aan de linkerkant.

Komende vanuit de richting Utrecht, de A27 volgen tot knooppunt St. Annabosch. Daar komt u op de A58, richting Tilburg/Eindhoven. Verder dezelfde route als hierboven.

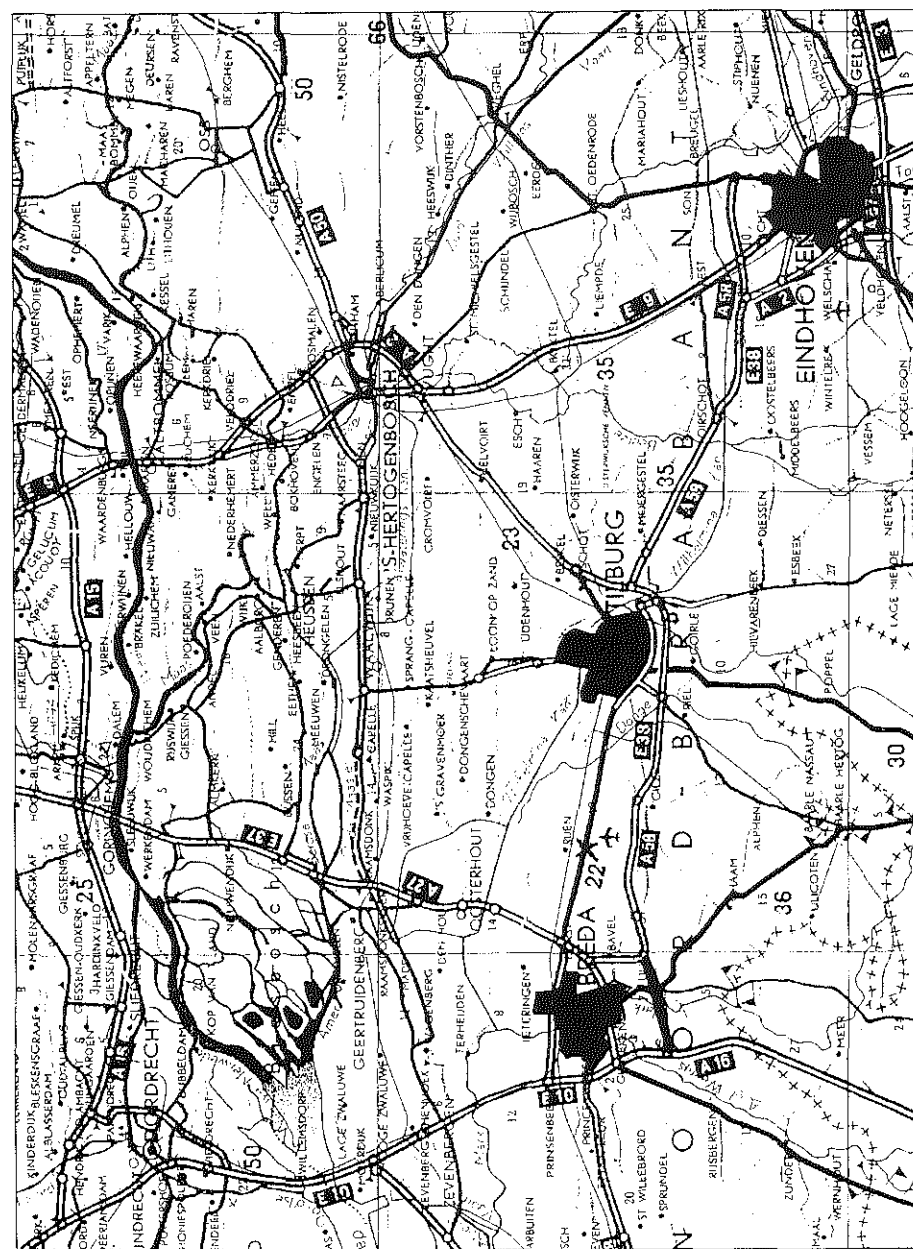
Komende vanuit de richting 's-Hertogenbosch via de A65. Bij knooppunt de Baars komt u op de A58, richting Breda. Bij afslag 12 rechtsaf. Vandaar verder als boven.

Voor de ingang van de vliegbasis volgt u de borden "Reünie Engelandvaarders". U wordt geleid naar de parkeerplaats voor het complex "Molenheide" waarin ook de Officiersmess gehuisvest is. De eerste rij van de parkeerplaats is gereserveerd voor de minder validen. Er is voor hen een rolstoel aanwezig.

NB. zie ook bijgaande routekaart!

De kosten voor deelname bedragen dit jaar Euro 15,- per persoon. De penningmeester verzoekt het door u verschuldigde bedrag tijdig over te maken met de bijgevoegde acceptgiro zodat hij het uiterlijk 6 september in zijn bezit heeft. Andere betalingen liefst in contanten in een envelop of de tegenwaarde in buitenlandse valuta of per cheque. In het laatste geval in verband met de bankkosten het totaalbedrag met Euro 5,- verhogen. Tenslotte nog een vriendelijk doch zeer dringend verzoek bijgaand aanmeldingsformulier volledig ingevuld aan het secretariaat te willen zenden, zodat het uiterlijk 6 september in mijn bezit is.

M.E.F. Borel-Rinkes

Met toestemming van de redactie van Varsity volgt hier een artikel van de hand van Hanna van Luijk en Pieter Kraaijeveld over het verzet van de Delftse Club Laga tijdens de bezetting.

De laatste vooroorlogse jaren waren voor Laga, in tegenstelling tot de algemene economische trend, zeer vruchtbare. In de jaren '38, '39 en '40 werd drie maal op rij het hoofdnummer van de Varsity gewonnen. De oude vier was telkens een selectie uit één van de volgende roeiers: Bartlema, Herklots, Godefroy, de Jongh, van der Pot, van Nes, Le Poole en stuurman Hummel. Van deze roeiers hebben Bartlema, Godefroy en stuurman Hummel de basis van deze ploeg gevormd en aan alle drie de zeges bijgedragen.

Naast het winnen van de Varsity is er nog een ander aspect wat deze groep tot een zeer bijzondere maakt. Bijna allen hebben actief deelgenomen aan het Delftse Studentenverzet tijdens de bezetting. Onlangs zijn bovengenoemde auteurs op bezoek geweest bij Mevrouw Annie Huisman-van Bergen. Zij heeft in 1999 een boek gepubliceerd waarin zij verslag doet van een onderdeel van het Delftse Studentenverzet. Zelf is zij ook actief geweest in het verzet. Het moge u dan ook niet verbazen dat zij ons van de nodige informatie kon voorzien aangaande de verzetsactiviteiten van de vooroorlogse Varsitywinnaars. Kenmerkend is dat vijf van deze acht studenten een rol binnen het verzet hebben gespeeld, of een poging hebben gewaagd Engeland te bereiken om van daaruit tegen de Duitsers te vechten. Hieronder wordt een korte beschrijving gegeven van de verzetsactiviteiten.

De personen die bewust geen actieve rol binnen het verzet hebben ontplooid zijn stuurman Hummel en roeier Godefroy. De reden die zij hiervoor hebben gehad is tot op heden onbekend. H. van Nes heeft weliswaar geen actieve rol binnen het verzet gespeeld, maar heeft zich voor Laga toch zeer verdienstelijk gemaakt. Hij heeft ervoor zorggedragen dat een deel van de Lagavloot werd ondergebracht in Gorinchem om deze zo uit handen van de bezetter te redden. De overige vijf personen hebben zich op verschillende wijze ingezet.

Noemenswaardig is zeker dat drie van deze vijf in hun poging om Engeland te bereiken zijn geslaagd. Zo is Huib Herklots op 26 juli 1943 vertrokken van het Haringvliet richting Engeland. Door dichte mist boven het water bleven zij onopgemerkt voor Duitse schepen die zij moesten passeren. Door allerlei pech moesten zij hun tocht uiteindelijk roeiend afleggen. Vier dagen na hun vertrek zijn zij opgepikt door een Engelse Torpedobootjager. Uiteindelijk heeft Huib Herklots nog gediend in het KNIL.

Op 29 april 1943 vertrok Jan Bartlema met zijn vrouw en drie vrienden vanaf de Brielse Maas met een vlet naar Engeland. Ook zij hadden pech en konden noch de motor noch het zeil gebruiken en moesten de overtocht roeien. Zo bleken de in die dagen schijnbaar nutteloze Lagapalen toch wel degelijk bruikbaar. Ze bereikten Engeland na een tocht van drie dagen. Jan Bartlema kwam uiteindelijk in Australië terecht waar hij ook voor het KNIL diende.

De laatste die Engeland met succes bereikte was Coen de Jongh. Coen zat in de ondergrondse inlichtingendienst. Hij werd door een joodse student benaderd om samen met hem in een kano naar Engeland over te steken. Op 20 juni 1941 vertrokken zij vanaf Katwijk en ze kwamen vijftig uur later in Engeland aan. Coen nam dienst bij de Royal Air Force. Bij een escorte van bommenwerpers werd hij in de buurt van Gent aangevallen door jagers van de Luftwaffe. Op 10 juni 1943 stortte hij met zijn Spitfire bij Domburg in de Noordzee. Van de dertig pogingen die er zijn gedaan om met een kano Engeland te bereiken zijn er maar vier gelukt en dit was er een van.

Voor de verhalen over Bart van der Pot en Dolf le Poole eerst een korte voorgeschiedenis die leidde tot hun arrestatie. In de zomer van 1941 werd in Delft Hugo de Man vermoord. Deze moord was uitgevoerd door Jan van Blerkom en Charley Hugenholtz, die beiden ook Lagaaiers waren. Jan van Blerkom was zelfs een zeer verdienstelijke skiffleur, die in 1939 de Varsity wist te winnen in dit nummer. Hij was ook hoofd van een verzetsgroep in Delft en vermoordde in de zomer van 1941 samen met Charley Hugenholtz Hugo de Man die verdacht

werd van verraad. Aan de hand van deze moord werd hevig jacht gemaakt op de daders en zodoende werden alle mannen die van Blerkom en Charley Hugenhokltz kenden gearresteerd en ondervraagd. Dolf le Poole is na deze moord opgepakt en hardhandig ondervraagd in het Oranjehotel in Scheveningen. Na drie weken is hij weer op vrije voeten gesteld.

Op 23 augustus werd Bart van der Pot opgepakt omdat hij een kamergenoot was van Jan van Blerkom. Tot 12 maart 1942 bleef hij in Scheveningen. Het werd duidelijk dat hij niets te maken had met de moord op Hugo de Man, toch werd hij hierna doorgestuurd via kamp Amersfoort en kamp Buchenwald naar het ondergrondse kamp Dora. Hier werden V1's en V2's gefabriceerd. Het was de gevangenen niet toegestaan om boven de grond te komen, de gemiddelde levensduur was dan ook slechts enkele weken. Bart heeft het echter overleefd en heeft zijn laatste oorlogstijd doorgebracht in Ravensbrueck. In tegenstelling tot sommige andere landen kwam Nederland de bevrijde gevangenen niet ophalen. Bart is toen samen met adelborst Eric Roest naar huis komen lopen. Hij is daarna admiraal ter zee geworden waar anderen nog al eens schertsend over zeiden dat hij zich liever liet varen omdat hij al genoeg gelopen had in zijn leven.

Duidelijk is dat de Varsity winnaars een bijzondere groep mensen is geweest. Het is niet te zeggen of het één aan het ander heeft bijgedragen. Het staat echter buiten kijf dat hun mentaliteit, doorzettingsvermogen en groepsgevoel deels meegekregen door het roeien belangrijke eigenschappen waren die hen ook geholpen hebben bij hun verzetsactiviteiten.

Bron: Annie Huisman-van Bergen met haar boek: "De Vervolgden Jacht op twee Delftse studenten in 1941", Uitgeverij Boom.

Klaas Buisman

Aspirant Kwartiermeester ZM
Vlaardingen 19 januari 1919 - Delft 23 maart 2002

Bronzen Kruis
Oorlogsherinneringskruis met de aantekening
"Krijg ter Zee 1940 - 1945"
Overlord 6 juni 1944
Frontline Britain 1939 - 1945

Klaas was één van de vijf die op 20 november 1941 begonnen aan hun oversteek naar Engeland. Op 23 november daarop werden ze 's morgens om 05.30 uur opgepikt door de Engelse destroyer "Hambleton", ongeveer 15 kilometer uit de kust ter hoogte van Cromer. Een relaas van de tocht is beschreven in "Vrijheid achter de Horizon" en onlangs in het blad "Bron". Klaas diende gedurende de oorlog als Aspirant-Kwartiermeester aan boord van een van Hare Majesteits Motor Torpedo Boten en heeft daar gedurende de hele oorlog vele geheime en moeilijke opdrachten op de Noordzee, het Kanaal en de Ierse wateren uitgevoerd. Hij kwam regelmatig onder hevig vijandelijk vuur te liggen. Ook was hij met zijn MTB als bescherming voor de landingsvloot erbij toen de geallieerde landing in Normandië plaatsvond.

Bij de crematieplechtigheid op 28 maart 2002 werd hem de laatste eer gebracht door een erewacht van oud-mariniers en een tamboer van de Tamboer en Pijpers van het Korps Mariniers. Een afscheidswoord werd gesproken door de Kapitein der Mariniers b.d. W.F.J. Elgers. Van het naoorlogse leven van Klaas Buisman heb ik met moeite slechts weinig kunnen achterhalen. Hij was bij de koopvaardij en schijnt ook betrokken te zijn geweest bij de walvisvangst. Omstreeks 1960 vertrok hij met zijn Engelse vrouw naar Zuid-Afrika, waar hij voor een baggermaatschappij werkte. Als hobby schilderde hij naambordjes in verschillende stijl letters voor huizen enz. en ook visroken behoorde tot zijn liefhebberijen, waarvoor hij bij anderen erg gewaardeerd werd.

In Zuid-Afrika is hij later hertrouwd met een weduwe met vier

kinderen. Het jongste kind (een meisje) is door hem geadopteerd en heeft zijn naam aangenomen. Later is het echtpaar naar Nederland gekomen waar zij woonden in het verzorgingshuis Bieslandhof in Delft.

A.M. Hagemeyer

UIT DE REGIO

De regionale reünie van zaterdag 20 april van dit jaar, in de "Jachtzaal" van Van der Valk in Gilze-Rijen, was weer een groot succes. Ondanks enige afzeggingen waren er 21 deelnemers bijeen, ook weer uit België en zelfs Engelandvaarders uit de Verenigde Staten. Bram Grisnigt heette ons allen een hartelijk welkom, en was duidelijk verheugd dat met dit aantal deelnemers de "Jachtzaal" nog voor ons kon worden gehandhaafd. Hij stond uitvoerig stil bij het heengaan van Cor van Remmen, die samen met Toine Lazeroms, hem jarenlang assisteerde in de organisatie van onze regionale reünies. Nu met de 45e reünie zat de stemming er weer goed in en was de band tussen de deelnemers wederom een duidelijk aspect. Het valt mij dan ook weer op dat we dezelfde taal bezigen, en we daarbij een soort van gemeenschappelijke verbazing uitspreken over "de dolle dingen dezer dagen" (een vooroorlogse kreet van de toenmalige Haagse Post). Hier en daar beluisterde ik een ietwat opgewonde openbaring over een toevallige ontmoeting van weleer in een heel ver land. Ik wil dan ook kwijt, dat de voornoemde jachtzaal grenst aan een heel gezellige bar met zitjes, met een zeer ruim balkon voor zomerse dagen. Met het eten zaten we aan grote ronde tafels, geschikt voor zeven tot acht personen aan tafel. Al met al is dit een bijzonder gezellige lokatie op de 1ste verdieping (met lift). En de kosten zijn redelijk, en nauwelijks verhoogd in de Eurowereld van afrondingen. En niet te vergeten het gratis parkeren van onze blikken koetsen! (In tegenstelling tot menig gemeentelijk parkeerbeleid, blijkbaar hun "neusje van de Zalm"). Beste lezers, laten

we onze regionale club vooral handhaven, want het houdt ons jong en we kunnen er weer tegen. Dus tot april/mei 2003, met "tout le monde a bord" in Gilze-Rijen.

Sam Timmers Verhoeven

GEBOORTEDAG VAN WIJLEN H.M. KONINGIN WILHELMINA

Op zaterdag 31 augustus 2002 om 14.00 uur zal er weer een bloemstuk geplaatst worden in de Nieuwe Kerk in Delft, ter herinnering aan de geboortedag van wijlen Hare Majesteit Koningin Wilhelmina.

Verzamelen 13.30 - 14.00 uur in het ons bekende pannenkoekhuis vlak bij de kerk. Einde plechtigheid 14.45 uur waarna een kopje koffie.

Voor hen die met eigen vervoer komen, zijn er parkeerplaatsen op het plein voor de kerk. Deelnemers worden verzocht de grootmodel onderscheidingen mee te nemen.

Daar onze voorzitter Rudi Hemmes die dag aanwezig moet zijn op de Dag van het Verzet in de Generaal Spoorkazerne in Ermelo en Jacob verplichtingen heeft in Scarborough in Engeland, kunnen zij die aan de plechtigheid willen deelnemen zich opgeven aan ons bestuurslid Bob ten Broek. Tel : 010 - 4223914

Jacob de Mos
Marjorystraat 25
3151 JK Hoek van Holland
Tel: 0174 - 382183

DE 18DE ENGELANDVAARDERS GOLFDAG OP 3 JUNI 2002

Ook nu bleek weer dat dit evenement nog springlevend is, al is het kleinschaliger dan voorheen. We waren nog met 9 spelers en speelsters. De ambitie lag ook nog behoorlijk hoog; we speelden namelijk op de baan van de Koninklijke Haagse, één van de oudste en meest uitdagende banen van het land. Ralph Hartog, lid van de K.H.G & C.C., had ons geïntroduceerd en had de rol van gastheer op zich genomen waarvoor de deelnemers hem dankbaar waren. Het weer was goed en de uitzichten over het duin-gebied waren schitterend. Maar het viel niet mee. De "rough" (het terrein naast de gemaaide baan) was weids en meedogenloos. De aanblik van bejaarde Engelandvaarders, die op zoek naar hun balletjes kniediep door het struikgewas struikelden, bewoog de toeschouwers tot mededogen. Het resultaat was dan ook, met een uitzondering, onaanzienlijk. Die ene uitzondering was Charles Bartelings die een keurige score van 27.2 Eclectic binnenbracht. Hij werd op ruime afstand gevolgd door nog twee verbeterde strijders. De overigen kwamen niet tot scoren. Het povere resultaat vermocht echter de stemming niet te drukken bij de gezellige borrel en de goede maaltijd in het clubhuis. De heer en mevrouw Staring voegden zich ook nog bij het gezelschap. We zijn van plan het volgend jaar het maar weer op Noordwijk te proberen.

K. Bottema

NATIONAAL COMITE HERDENKING CAPITULATIES 1945 WAGENINGEN

Ede, juni 2002

Aan deelnemende organisaties aan het defilé op 5 mei 2002.

Geachte dames en heren,

Het was een groot voorrecht samen met u allen de herdenkingsdienst alsmede het defilé te mogen houden in de "Stad der Bevrijding"

Wageningen. Uw deelname in grotere aantallen dan ooit en uw enthousiasme waren overweldigend. Zowel in Wageningen als via de televisie heeft Nederland wederom kennis kunnen nemen van de waardige wijze waarop leden van het voormalig verzet en veteranen van alle leeftijden en afkomstig van vele oorlogs- en vredesmissie-tonelen de capitulatie herdachten, daarbij aangevend dat het recht op vrijheid voor iedereen van toepassing dient te zijn. De oudere veteranen nemen al jaren deel; verheugend was echter het grote aantal jongere (vredes-missie) veteranen die acte de presence gaven. Zij zullen in de toekomst de fakkel moeten overnemen. We werden door hun aanwezigheid geconfronteerd met het feit dat op dit moment vele jongere vrouwelijke en mannelijke militairen hun plicht vervullen op vele plaatsen in de wereld, zoals in de Balkan en in Afghanistan. Opnieuw was 5 mei de dag waarop wij in een gezamenlijke presentatie getuigenis mochten afleggen van onze trouw en aanhankelijkheid aan de parlementaire democratie en de constitutionele monarchie onder het Huis van Oranje. Maar bovenal een dag waarop wij de verbondenheid tussen de krijgsmacht, veteranen en samenleving tot uitdrukking mochten brengen.

Direct na afloop van het defilé sprak Z.K.H. Prins Bernhard zijn dank en waardering uit over de waardige uitvoering van het defilé en verzocht mij dit aan u allen te willen overbrengen. Zeer veel dank is verschuldigd aan de vele vrijwilligers die in de voorafgaande weken en maanden veel werk hebben verzet om deze dag te doen slagen. Mede namens de voorzitter van het Nationale Comité Herdenking Capitulaties Wageningen, Luitenant-generaal van de Koninklijke Luchtmacht b.d. J.F.G.A.M. Maas, zeg ik u daarvoor hartelijke dank. Dit najaar zal het Werkcomité Middagprogramma wederom aanvangen met de voorbereidingen voor 5 mei 2003. Ik hoop u allen dan weer in Wageningen te mogen ontmoeten.

Met respect en vriendelijke groeten,

Johan Kusters
Generaal-majoor der Jagers b.d.

ARCHIEF WORDT OVERGEBRACHT NAAR HET NIOD

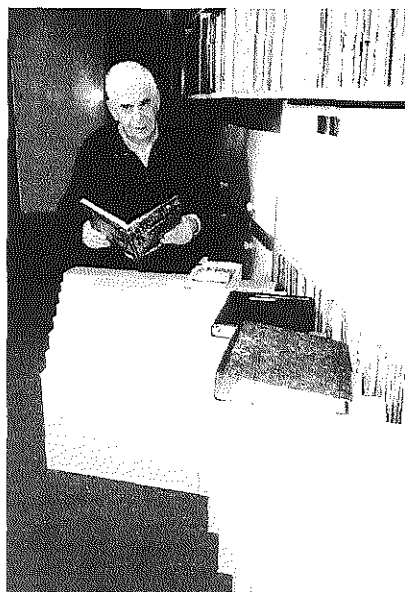
Van de heer Bruin ontving ik het volgende schrijven.

Geachte heer Brinkman,

Het doet mij genoegen u te kunnen melden dat ons gehele archief betreffende ons boek "Vrijheid achter de horizon" - geschreven door Jan van der Werff en ondergetekende - overgebracht wordt naar het NIOD (Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie). Het geheel is opgeslagen in 20 archiefdozen met een totaal gewicht van 68 kilo. Op verzamellijsten met de bootnummers is alles eenvoudig te vinden. Ook waar de boten zijn vertrokken - met datum, aantal mensen met hun namen.

Er zijn verhalen waar maar tot nu toe weinig van bekend is, maar nu ook van boten waarvan het gehele verhaal nu volledig bekend is. Alle verhalen zijn in een dikke ordner aanwezig en uitgebreider dan in het boek beschreven. Veel materiaal is vervolmaakt na de uitgave van het boek. Enige cijfers: het archief behandelt 110 pogingen waarvan er 31 zijn gelukt en 79 zijn mislukt. Totaal 471 personen hebben een poging gewaagd en daarvan zijn er 167 in geslaagd Engeland te bereiken. Het merendeel, 304 mensen hebben het niet gered.

Opvallend is het aantal van 21 kano's met totaal 42 personen waarmee een poging is gedaan. Gelukt zijn er maar 4 kano's met in totaal 8 mensen. Mislukt zijn er 34 mensen. Buiten de mappen met de gegevens van de boten is er een map die aandacht besteedt aan de vaste medewerkers bij het onderzoek en een map met gegevens over het 5-luik met namen die in de afgelopen jaren met medewerking van de Oorlogsgravenstichting, de heer Bram Grisnigt en

ons zijn bijgeschreven. Ook is er wat beeldmateriaal met vraaggesprekken met oud-Engelandvaarders en een enkele film. Reeds in de loop van 2001 was de gehele oplage van het boek uitverkocht. Mogelijk is er via een antiquariaat of via het internet een exemplaar te vinden. Uit ondervinding, want ik ben ook nog steeds op zoek, blijkt dit erg moeilijk. Hopelijk bent u middels dit bericht voldoende ingelicht. Heeft u vragen of opmerkingen, dan verneem ik die graag van u. Liefst niet per telefoon, dit vanwege gehoorproblemen. Dus liefst via mijn adres of per fax of per e-mail.

Met vriendelijke groet,

J.G. Bruin
Zuidijk 405-g
1505 HC Zaandam
Fax 075 - 6318350
E-mail: zaansverzet1940-1945@planet.nl

IN MEMORIAM

Peter "Paggy" Bisschop
17 september 1920 - 16 april 2002

Kruis van Verdienste
Verzetsherdenkingkruis
Ereteken voor Orde en Vrede met gespen
Pacific Campaign Ribbon - 4 Stars

Paggy en ik woonden in Den Haag en besloten in april 1942 naar Engeland te gaan om ons te melden voor militaire dienst. Het besluit was genomen nadat wij beiden betrokken waren geweest bij een aantal acties, waarvoor ik al een keer door de bezetter was gearresteerd en

verhoord. Met enkele adressen op zak namen we de trein naar Zundert om via een smokkelweg de grens met België over te gaan en verder te reizen naar onbezet Frankrijk met tram, trein, geleende fietsen, goederenwagon en de hulp van een passeur, die ook geallieerde piloten hielp. Na te zijn ontvlucht uit een politiecel in Chery-Lury, met behulp van een nagelclipper, reisden we via Châteauroux naar Perpignan. Daar werden we door de heer Kolkman van het Office Neerlandais ondergebracht in het bekende huis te Le Soler. Omdat ik aan de heer Kolkman te kennen had gegeven mij te willen opgeven voor de luchtmacht

en zo snel mogelijk Engeland wilde bereiken, raadde hij mij aan naar Zwitserland te gaan. Na een kort verblijf in Zwitserland, ben ik onverrichter zake teruggekeerd in Perpignan en kwam daar aan een dag na de bezetting van Zuid-Frankrijk. Paggy was met hulp van de heer Kolkman al naar Spanje vertrokken. Aangekomen in Barcelona verstrekte het Engelse consulaat hem een treinticket naar Madrid, waar het Nederlandse Consulaat vertrek met de Cabo de Buena Esperanza regelde. Zo bereikte Paggy Curaçao om via New York voor training naar een militair kamp bij Guelph in Canada te worden gezonden. Na korte tijd vertrok hij naar Australië, waar we elkaar tot onze grote verrassing weer ontmoetten. Paggy werd toegevoegd aan de US 158 Regimental Task Force en maakte enkele landingen mee, waarbij hij merkte dat Papoea's aanwezige Japanners op grote afstand konden ruiken. Na de capitulatie van Japan zagen we elkaar weer terug en kregen in voormalig Nederlandsch-Indië opdracht van Generaal Spoor om de Inlichtingen Diensten van de in Malakka gestationeerde Nederlandse Brigades te bezoeken en te instrueren. Paggy trouwde met een verpleegster en besloot na zijn demobilisatie in Amerika te

gaan wonen. Zijn grote optimisme en zijn doorzettingsvermogen, soms bij het brutale af, kwamen hem te pas bij grote Amerikaanse bedrijven. Ondanks zijn verblijf in Amerika was hij als het even kon aanwezig op onze Reünies en was trots op de Engelandvaardersdas die hij op één van die gelegenheden van ZKH Prins Bernhard had ontvangen. Pag, na alles wat je hebt meegemaakt, rust in vrede.

Charles H. Bartelings

IN MEMORIAM

Kolonel Baron Jean Bloch

Zoals sommigen van ons nog wel zullen herinneren, hadden wij vanaf 1975 herhaalde uitwisselingen met onze Belgische Engelandvaardersvrienden. De z.g. Oorlogs-ontsnaptten of Evades de Guerre Belges. Ook in Frankrijk worden de EV-ers Evades de Guerre genoemd. Sinds de oprichting in 1926 van de UNEG voornoemd door de Generaal Baron J. Bastin, werd na een aantal voorgangers, Kolonel Baron Jean Bloch tot voorzitter gekozen. Bij de vele uitwisselingen met onze Belgische vrienden hadden wij goed contact met deze zeer markante persoonlijkheid. Gedurende de Tweede Wereldoorlog ontsnapte hij met twee Britse officieren op zeer spectaculaire wijze uit de Duitse kampen, nadat hij speciale missies tegen het offensief van von Rundstedt gevangen was genomen. Getuigen zijn een twintigtal onderscheidingen die hem werden verleend, waaronder die van Grootofficier in de Leopoldsorde, maar ook die van Officier in de orde van Oranje-Nassau met gespen. Bij de onthulling in Brussel op 20 september vorig jaar van het Belgische Engelandvaarders monument, sprak ik nog uitvoerig met hem, wederom kwam hij over als een bescheiden en charmante persoonlijkheid. Vooraf gegaan door een groot ceremonieel eerbetoon is in alle stilte op 5 april van dit jaar definitief afscheid

genomen van de erevoorzitter van de UNEG, Kolonel Baron Jean Bloch. Een groot verlies voor onze Belgische vrienden, maar ook voor de joodse gemeenschap van onze zuiderburen.

S.G. Timmers Verhoeven

DE PATRIOTIC SCHOOL

Sam Timmers Verhoeven over zijn ervaringen in de Londense Patriotic School tijdens de oorlog.

Toen ons troepenschip de "Eastern Prince" vanuit Algiers in oktober 1944 in Glasgow afmeerde, werden we met "Slosh" en met muziek van een militaire 'brassband' verwelkomd. Maar eerder ook vanaf de wal door een aantal ons toezwaaiende 'beauties'. Met als gevolg, een naar stuurboord overhellend schip en een brullende kapitein met het bevel ons o.m. naar bakboord te verspreiden "because we are scraping the bottom out of the Clyde". Jammer want het werd net zo leuk.

Inderdaad, passagieren was er niet bij en we gingen linea recta met een overvolle trein naar het Londense "Canons Park", waar we weer eens ca. drie weken lang de tijd moesten doden. We bevroedden toen beslist niet dat we een dik jaar later met 600 Octu-Artillery kadetten "spic and span" op parade zouden staan, een inspecterende brigade generaal ook aan mij de zoveelste vraag stelde waar ik uit Nederland wel vandaan kwam. Overeenkomstig de eerder onder ons gemaakte afspraak antwoordde ik (als nr. 10) "from The Hague Sir". De reactie kwam prompt met "must be rather a big city, because all you Dutchmen seem to have come from The Hague".

Begin/midden november verhuisden we dan eindelijk naar de bekende "Patriotic School" om verhoord te worden. De Patriotic School was de vroegere "Battersea Grammar School", zo werd mij verteld, en boven

de deur stond er "Founded 1700". Het gebouw lag - of staat er nog - op een terrein (St. John's Hill) bij Clapham Junction tussen 2 enorme spoorverbindingen, met zowat iedere paar minuten een passerende denderende trein.

Met een verklaring van bekendheid o.a. door een relatie in Londen, kwam ik, mede na een kort verhoor door een Hollandse marechaussee, op 29 november 1944 dan echt vrij. Dat na ca. 10,5 maand. Maar voor sommigen van ons elven was dat nog veel langer. Vanaf Madrid, plus later nog eens een tiental uit het vreemdelingenlegioen, waren we in feite een man of veertig. En nu ging een ieder zijn eigen kant op: naar Australië, de States, of in Engeland en enigen gearachuteerd boven Nederland.

Omdat ik een vliegeropleiding zocht, benaderde ik in Londen de KNIL luchtmacht autoriteiten, die mij onderbrachten in een hotelletje en mij alvast opleidingslectuur meegaven. Dit was mijn laatste kans, want de RAF demobiliseerde al grote aantallen vliegers, en de Hollandse Squadrons waren reeds naar het continent. Zo ook Prins Bernhard. Ik werd overigens in december in mijn kraag gepakt, en moest mij melden bij een agressieve KL kapitein, die van Engelandvaarders niet onder de indruk was. Met mijn boos repliek om dan maar naar Brussel terug te keren, kalmeerde deze figuur wat. Hij stelde mij en ook anderen voor om als eersten bij de op te richten 7 December Divisie ingedeeld te worden.

Dit bleek toch een goed advies, want na een gedegen Engelse militaire training, kwamen we toch nog vrij tijdig naar Indië. We werden ondergebracht in het "Sutherland House" in Kensington, kregen daar op straat drill van de Luitenant Hooyer en een toespraak van Generaal van Voorts Evekink. Op 1 januari 1945 begonnen we met 30 man sterk aan onze Primary Training van 6 weken in Brentwood. Maar daarover later.

Sam G. Timmers Verhoeven

DAG VAN HET VERZET 2002

ZATERDAG 31 AUGUSTUS 2002

OOK DIT JAAR WEER IN HET RESTAURANT
VAN DE GENERAAL SPOORKAZERNE TE ERMELO
LEUVENUMSEWEG 88

Tot onze vreugde zal H.K.H. Prinses Margriet
de Dag van het Verzet bijwonen

PROGRAMMA

Opening: door de voorzitter van de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-1945 de heer R. W. Hemmes.

Optreden:

- * 's ochtends door het Spakenburgs Visserskoor in klederdracht o.l.v. Cor Severijnse.
- * 's middags door Conny Vink. Zij zingt, presenteert en amuseert met haar bruisende repertoire. Bekend van radio en televisie.
- * Cees Hettinga, piano.

Inclusief: Koffie met oranjegebak
Apéritief / oranjebitter
Rijstmaaltijd met 1 consumptie
Speciaal vervaardigd herinneringsgeschenk

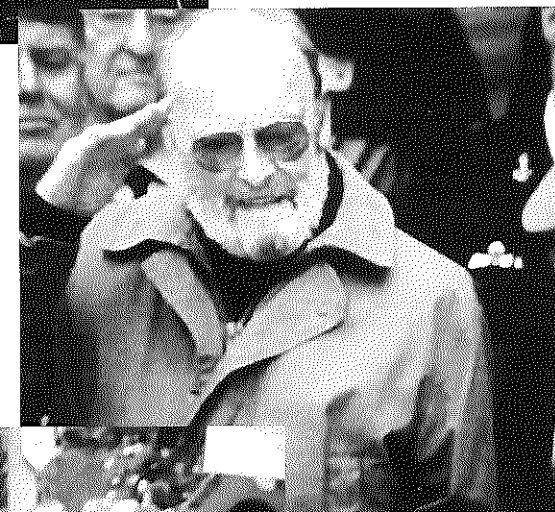
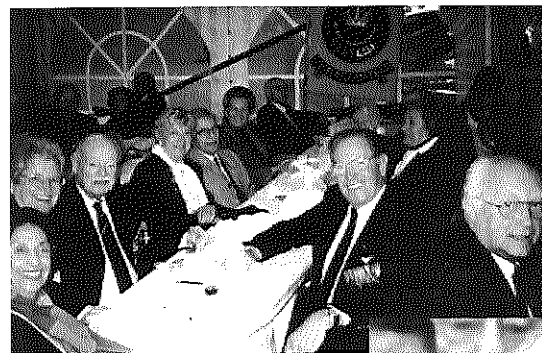
Veel informatiestands

Veel gelegenheid voor begroeting en ontmoeting

Aanvang: 11.00 uur precies

Aanmelding: Zo spoedig mogelijk door overmaking van € 11,50 p.p. op postgiro 5166870 of bank 914130307 t.n.v. "Comité Dag van het Verzet" te Doorn. Toegangskaarten met routebeschrijving worden half augustus toegezonden.
Alleen voor verzetsmensen en nabestaanden uit 1940-1945

Attentie: Ook dit jaar zullen de parkeerterreinen van een letter worden voorzien, zodat u gemakkelijk kunt onthouden waar u uw auto hebt geparkeerd. Tevens zal gezorgd worden voor meer parkeerplaatsen voor minder-validen.
Vanaf 10.00 uur zal tussen station ERMELO en de kazerne een bus pendelen.

ADRESSENBESTAND

ADRESSENBESTAND Stichting Genootschap Engelandvaarders

Aanvullingen en wijzigingen no. 11 op de adressenlijst van 1 april 1999.

Overleden:

Bisschop, P.		USA
Boogaardt, M.		Heino
Gazan, H.		Lonay (Zwitserland)
Krol, L.D.G.		Oegstgeest
Levisson		Den Haag
Nortier, J.J.		Harderwijk
Philipsen, H.		Den Haag
Veugelers, P.H.		Herten
Langeraar, W.		Eindhoven

Verhuisd:

Kruis, P.P.R.	738 Sandy Ave.	Angola NY 14006, Amerika
Middelkoop, J. van,	106 Calster Lodge 264 Musgrave Road	Durban, 4001 Zuid-Afrika
Willebeck Ic Mair, M.	17b Buckingham Drive LVW Manchester	NJ 08749-4525, Amerika
Zweeden, M.H. van,	29 Clivedene street, Matua	Taranga, Nieuw Zeeland

Nieuw:

Postma, J.H.	5110 Blue Springs Road	Marianna FL 32446, Amerika
Sant, A.C.	Sweelincklaan 45	1817 KC Alkmaar

Adreswijzigingen en correcties gaarne aan:

Mevr. M. E. F. Borel Rinkes	Cees Laseurlaan 279 2597 GG Den Haag Tel./Fax (070) 324 04 47
-----------------------------	---